

FÓIĂ ENCICLOPEDICĂ LITERARĂ, *** APARE IN FIECARE LUNĂ DE DOUË-ORÍ

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria 4 coróne
 Pentru România și străinătate 6 franci

PROPRIETAR ȘI REDACTOR:

IOAN BACIU
 preot.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiunile de preste tot anul (de 24 orí) tot după 50 cuvinte cu litere garmond se compută 1 corónă, ér cu litere mai gróse duplu.

ALESANDRU SZILAȘI.

Înainte de a sta două hârti tipărite și cu marginile cernite a jale, sunt două anunțuri funebrale referitoare la una și aceeași persoană: de unul și același înțeles, cuprins jalnic întristător și zdrobitor de dureros. Unul e de la familia Szilași, celalalt de la direcțiunea institutului de credit și economii „Bistrițiana“.

Cel familiar sună astfel:

Julia Szilași nasc. Alexi, ca soție; Aurelia ved. Soponescu, Helena marit. Hosszu ca fiice; Pompéiu Hosszu șef la oficiul de edile în Cluj, ca ginere; Iosif Hosszu, ca nepot; precum și numeroși consăngenii cu inimă frântă de durere aduc la cunoștință, cumcă iubitul lor soț, tată, soț, moș și consăngen *Alesandru Szilași* paroch-protopop gr.-cat. în Bistrița, președinte al institutului de credit și economii „Bistrițiana“ și membru al mai multor instituțiuni culturale după o viață plină de activitate, dezvoltată cu mult zél și laudabilă ardóre pe terenul bisericesc și școlastic după un morb grav, împărțășit cu SS. Sacraminte, și-a dat nobilul suflet în mâinile Atotputernicului D-șeu Duminecă în 19 Maiu st. n. la 6^{1/2} ore dimineța în al 67-lea an al etății sale, al 39-lea al preoției și al fericitei sale căsătorii.

Un bărbat meritat și vrednic, un suflet nobil și îndurat, o inimă bună și caldă fără de sémán. Păstorind cu credința turma sa, muncind cu zél pentru națiune și familiă, iubind pre toți și iertând tóte — El și-a împlinit misiunea ca om și ca preot.

Osémintele scumpului decedat se vor aședa spre vecinica odihnă după ritul bisericii gr.-cat. Marți în 21 Maiu st. n. la 1 oră p. m. în cimiteriul evangelic-luteran din loc.

Fie-î țerina ușoră și memoria eternă!

Celalalt al direcțiunei institutului de credit „Bistrițiana“ e de următorul cuprins:

Anunțăm cu multă durere că regretatul nostru președinte și zelos membru în direcțiunea institutului „Bistrițiana“ *Alesandru Szilași* protopop gr.-cat al Tractului „Bistrița“ etc. a trecut la cele eterne ađi în 19 Maiu 1901 la 7 ore dimineța fiei țerina ușoră și amintirea lui binecuvântată.

Direcțiunea institutului „Bistrițiana.“

Cu ochii scâlțați în lacrămi, cu inima sfășiată și cu sufletul zdrobit de durere am privit la aceste două anunțuri, le-am cetit le-am recetit și mi se părea că, nu pot crede, nu-mi pot imagina, că așa pe neașteptate așa de repentin și așa fără de veste să se ducă se ne lese, se nu mai vorbescă cu noi acela pre carele l-am iubit și ne-au iubit și pre care noi preoțimea tractuală ne obicnaisem și ne țineam de strictă datorință de al stima, de al respecta, de al asculta nu numai ca pre șeful nostru tractual ci ca pre un tată bun și adevărat părinte al nostru. — cu carele totdeauna cu dragoste mare ne întâlneam și cu greu ne despărțeam. —

Vestea despre mórtea sa.

Duminecă dimineța se respândi ca și un fulger sfășietóre și mult durerosă veste — printre locuitorii cetății Bistrița ca protopopul Szilași a murit, și toți se

mirau și se întrebau între sine, dreptui ce am auzit? Să fie mort Protopopul? Unora nu le venea a crede și alergau la casa parochială ca să afle adevărul.

Era o febră plină de întristare jele și obidare printre iubiiți sei poporeni, era o tinguire generală, din toate părțile se audeau exclamări; „Mare daună!... daună mare după cel ce lam perdut, așa un părinte bun, nu în curund vom avea în mijlocul nostru.

La Șoimuș a sosit espresul Duminecă la 12.00 și când mia spus: „A murit Domnu Protopop.“ Am rămas ca deprimat, voiam să plec momentan la Bistrița simțind-mă înse slăbit de tristețea nu mă-am încumetat de a porni pe drum până a doua zi.

Am dispus se tragă clopotile și se arboreze două steguri negre la sânta biserică apoi mă-am retras într-o chilă laterală și am plâns am plâns, ca și un copil.

Poporul dupe răspândirea acestei vesti dureroase numai de cât — ne sfătuit de nime — s'au adunat înaintea sfintei biserici și acolo sa consfătuit că jocul tineretului se înceteze, comuna întrégă se înbrace doliul și la înmormântare se mērgă toți câți numai vor putea și nu vor fi împedeați de alte împrejurări: Cea ce sa și făcut.

Coronele.

Catafalcul fu ridicat în salonul caselor parochiale pe care erau aranjate o mulțime de corone cari de cari mai frumoșe de cari atirnau petele late de mătasa cu diverse inscripțiuni dintră cari me voiu incerca de a cita câteva ce mi le-am putut însēmna.

1. *Bunului și neuitatului meu soț — Iulia;*
2. *Scumpului nostru taică, — Elena Bubi, Pompeiu;*
3. *Scumpului și neuitatului meu tată — Aurelia.*
4. *Neuitatului amic. — Familia Ranta,*
5. *Regretatului seu președinte Alesandru Szilași — Comitetul bisericesc, 1901.*
6. *Mult regretatului seu președinte Alesandru Szilași — „Bistrițiana.“*
7. *Bunului lor Protopop Alesandru Szilași — preoțimea tractuală 1901.*
8. *Neuitatului și nobilului amic Alesandru de la amicul seu Nitru (Demetriu Pop capelan milit. Cluj.)*
9. *Bunului amic Alesandru Szilași — Inteligența română din Bistrița 1901.*

(Va urma.)

Altariul inimei

Frumoșă e ființa umană pre pământ
In care Provedința
S'a îndurat s'aseze Altariul cel mai sânt,
Pre care arde focul cel mistic cu tără;
Ca focul, ce s'aprinse în Rugul din pustiă,
Pre care se jertfesce al Ceriului cuvânt:
„Iubirea, sau „Amorul,“ a inimei făclia,
Cu zel, devotament.

Acesta — e Altariul, ce-n veci nu-l va putea
Dușmanul sau Contrariul
Se-l sferme și bombarde cu mâna s'a cea rea.
Căștigul, pofta neșă și cruda ambițiune,
Demoni — ce asăltază cu multă repeziune
Altariul unei inimi, cum cad în luptă grea,
Și cum se-necoronează Altariul cu cunune,
Dedat a nu cădea!

Deșertă este lumea și omul muritor,
Ce fac deșertățiunea —
Și tot ce, veți sub sôre, fatal, amăgitor.
Lugubra omenime, cercat'a nemurirea:
Cu aurul un Midaș, — un Xerxe cu ostirea,
Un Ramse cu orgoliul de mare domnitor; —
Și Herostrat aprinse, un Templu — așa-i fu firea,
Cu foc mistuitor.

Sermană Omenime, ce-nalți capul la cer,
Cu multă agerime,
Se-mi spunî, ceți mai remâne sub sôre-n adevăr?
Nimic nu e mai dulce, nimic mai sânt în lume,
Ca viu să fii în mörte, în mörte se ai nume.
Dar' vai, câte ființe în nascere și per!
Că-cî nu seiu se-și ridice Mausolul de renume:
Altariul lor de fer.

Ori unde se rotesce privirea noastră deu!
Ea vede și privesce
A lunei sântă lege, vorbindu-ne mereu:
„In sus în sus, spre ceriuri, ridică-te și vină,
„Pământul și țărēna cu pulvere-i și tină.
„In sus, e claritatea, cristalul Empireu'
„Aicia locuesce Iubirea cea sērīnă,
„Și scump Altariul tēu!..“

Puțini se mai ridică spre cerul cel curat...
Și câți din dēnșii pică
Spre negrul hum, din care e omul frēmăntat:
Că-cî sufletul lor greu e de patimî trecătoare,
Și n'au putere dēnșii în sus spre ceriu se sbôre.
De-acolo se-și aducă Iubirea — ce-au aflat,
Din dēnsa sēsî formeze eu zel și cu ardôre
Altariul luminat.

Altariu sânt de iubire, mē-n chin Ție, mē-n chin, —
Altariu de fericire,
Ce umpli de dulcēță al meu suflet din sîn!
Când vęd pre Generosul cu dragoste, cum vine,
Și varsă mângăere la cel, ce e-n suspine,
Măncându-și bucătura cu miserul străin:
Pre cel, ce-și dă veștmintul orfanului, — și-n fine
Cu toți e de-un destin.

Când vęd cu bucuria pre fii, ce-și iubesc
Părinții din prunciă,
Și-apoi la bătrēnețe, cu dēnșii împărțese
Și sörte și viētă, necaz și dîle grele.
Ferice de voi dară, Cărunți, fără putere,
— Voi suportați mai lesne finitul omenesc,
Și-n bôla bătrânētii voi nu sēmțiți durere,
Ca cei, ce s'amăresc.

Altariu sânt de iubire, mē-nchin ție cu dor,
Altariu de fericire, —
Pre care arde focul fidelului Amor.
Amor de pretiniă, Amor east de junētă:
Damon și cu Pithia — Altariu de amicēță!...
Hemon și Antigone și dau viața lor,
(In pescera obscură murind cuprinși în brațe:)
Altariului de-amor.

Eu încă din junētă doios mi-am ridicat
Altariul de frumșetă
Din Ține, o! Române, poporu mult încercat.
D'in Tin' — și din iubirea-ți, ce-o am pentru-a ta sörte.
Și cred că el sustava! — Sustând până la mörte,
Va-n flăcăra pre dēnsul vāpaia ne-n cetat:
Inchinu-mē decî Ție și te glorific fôrte
Altariu ne atăcat!!

S. P. Simonu.

La ea.

Tot lacrimi și durere
Astfel este traiul meu:
N'am linisce, nici plăcere,
Veseleşe de dorul teu.

Peptu-mă geme în suspine
De când dragă te-am văzut
Nu mai am zile senine
Și nu pot ca se te uit.

Ochii tăi raze de soare
Pe mine m'a fermecat:
Vocă ta încântătoare
Pai-c'aud neîncetat.

Până dragă-ata iubire
Inima mea n'a învins
Navem dor nice gândire,
Tote-mi păreu paradis.

Dar acum din depărtare
Tu nu știi ce sufer eu
Nu pot afla alinare
Lipsit de amorul tău.

Rîuri, paseri, floricele,
Tote le întreb mereu:
Dacă știu se-mă spună ele
Unde sboră gândul tău?

Ți și noapte cu durere
Eu privesc în calea ta:
Vino inger de plăcere
Și-mă alin durerea mea.

Căci când gândul mă muncesce
Că de mine ți-ai uitat
Inima-mă mi s'e topesce
Și simțesc că-aș fi în iad.

Ioan Anghel Câmpeanu.

◆◆◆◆◆

Caprițiu

— Comedie intrun act de Alfred de Musset —

(Urmare)

Matilda: Cred că D-ta ești bună și cu deosebire sinceră; dar eu toate aceste nu pot fi acesta dela mine.

M. de Lery: Ah D-șeule! Am aflat! Pungulița cea vânăta! Am comis o mare prostie că am adus în vorbă pre M. de Blain-

Terani dela Bilbor lângă Tulgheș.

M. de Lery: Dar acesta e imposibil; In M-ma de Blainvillet e imposibil ca să se inamoreze cineva. Aeea e o creatură de jumtăate percută, cochetă, carea nu e nici frumósă nici cu spirit. Nu-ți ajunge nici până la degetul D-tale cel mic: cine se lase un inger pentru un demon?

Matilda: (plânge cu hobot) sum incredințată că o iubesc, sum sigură.

M. de Lery: Nu copila mea, aceea nu se pôte. Totul este un caprițiu, intipuire. Mai bine cunosc eu pre D-l Chavigny de cum cugetă el. E un ușoratec dacă nu e rău. Acesta nu e altceva decât o apucătură caprițiosă de la el. Ai plâns D-ta în vederea lui Chavigny?

Matilda: Nu nici odată.

M. de Lery: A ceea bine ai fi făcut; nu ar fi surprindător dacă Chavigny sar bucura vedëndute plângënd!

Matilda: Săse bucare? Săi causeze bucurie aea că mă vede pre mine plângënd?

M. de Lery: Oh D-șeule, da! Eri am împlinit 25 ani și în forțe multe lucruri ved destul de slab. Cum ai ajuns la toate aceste?

Matilda: Inse... nu știu...

M. de Lery: Vorbesc. Auți doră te temi de mine? Momentan te vei linisci: Dacă aea că cineva-și descopere D-tale tainele sale, ți ușurază mărturisirea, momentan ți descoper de tot confidențial tainele mele, numai ca se-ți aret ca am încredere în D-ta și prin acesta se te constring ca și D-ta se ai încredere în mine. Dorosci? Eu o fac. Ce voesci se sci despre mine?

Matilda: D-ta esci cea mai bună a mea amică. Îți voi spune toate pentru că mă incred în D-ta. Lucrul nu e chiar așa de serios, însă mintea mea ușoratică m'a răpit prea departe. In secret am impletit o mică punguliță D-lui Chavigny. Pre astăți miam fost propus că se-io predau. De 2 săptămēni însă abia l ved, tot timpul și-l petrece la D-na de Blainvillet. Acest mic present au fost săi fie o imputare gingașă pentru absenția lui și atragere de atențiune că mă negligă... In momentul inse în care voiam săi predau pungulița, în acela scôte din buzunariu pre cealaltă.

M. de Lery: Acesta încă nu e causă de a plânge.

villet. Când am mers de aici am cugetat la asta. D-l Chavigny doră-i curiséză? (Matilda se scólă. Nu pôte respunde; se întorce în altă parte și își rădică batista la ochi). —

M. de Lery: Se fie cu puțință? (Tăcere în delungată. Matilda umblă o bucată de timp în sus și în jos, după aea se aședă în celalalt capet al chilie. M. de Lery: se cugetă după aea se ridică și merge la Matilda; acesta-i întinde mâna). Șci dragă că medicii dentiști când ne torturează cu scóterea vre unui dinte, tot-déuna șci că se strigăm numai cât de tare; așa și eu ți șci se plângi, pentru că ori varsă cineva lacrimi de bucurie ori lacrimi amarē, tot-déuna se ușuréză. —

Matilda: Oh D-șeul meu!

Matilda: Dar eum se nu fie când am comis un lucru nebun, am cerut dela el pungulița acea.

M. de Lery: Vai procedura acésta nu a fost de loc diplomatică. —

Matilda: Nu Ernestină... și el mia denegat cererea... — Oh mă rușinez!

M. de Lery: Apoi?

Matilda: Apoi? i-am ceruto în genunchii. Miar fi plăcut semî aducă acésta jertfă și eu apoi în schimb pentru a lui ia-și fi dat pungulița mea. Iam ceruto, l'am rugat...

M. de Lery: Și acésta pre el nu la mișcat, se înțelege de sine. Sermană mititică; el nu e vrednic de D-ta.

Matilda: Oh, se scî ce s'ar întimpla, acésta nici odată nu-o-voiu crede.

M. de Lery: Ai drept; m'am exprimat eu rēu. Conte e vrednic de D-ta și te iubesc. Inse e bărbat și e îngâmfat, ceea ce e o mare daună. Și unde e pungulița lui?

Matilda: Colo pre masă.

M. de Lery: (ia pungulița în mână) Acésta? Nó draga mea, acésta pungulița și de patru ori e mai frumósă ca a lui. Inainte de tóte nu e vênătă, așa dară e admirabilă. Impru-tămi-o și-ți garantez că Contelui-i va plăce.

Matilda: Poftesce. Prin acea mi-ai redă viața.

M. de Lery: A ajunge până aici după un an de căsătorie, e de neauđit! Trebuie se fie ceva boscóne în lucru. Pe acéste M-mé de Blainvillet cu indigo ei cu tot, o desprețesc din creșcet până în tálpi. Ce ochi spălătăciți mai are! *Matilda* te învoesci la ceva? Se probăm, nu costă nimica. Bărbatul tēu se reîntorce în asta sară?

Matilda: Nu sciu însē așa a ăis.

M. de Lery: Când sa dus el de acasă cum v'ați despărțit?

Matilda: Eu am fost fórtē supărătă, el fórtē grăbea.

M. de Lery: Va veni! Ai curaj? Pentrucă îți spun inainte, că mie când m'as trăsnește câte o ideă trebuie se stau de realizarea ei cu tótă căldura. Mē eumose pre mine insumi, va succede.

Matilda: Fă cum voesci. Eu mă supun.

M. de Lery: Dute la toaletă, înbracâte repede și te aruncă în trăsura mea. Nu am de cuget se te trimit la bal, însē voesc ca pre când va veni să apară că acolo ai mers. Poți mâna unde voesci: la Institutul invalidilor sau la Bastilia. Lucru nu e chiar plăcut dar în fine nice acolo nu ai să dormi și nice acasă nu ai putea dormi. Așadară neam înțeles. Acum ie pungulița, învélue-o în acésta hârtie, eu voi scrie adresa pre ea. Bine așa! La un colț de stradă opresci trăsura, dispui visitiului se aducă acest pachet aici și sel predee intiului servitor cu care se va întâlni și apoi să se depărteze repede fără de a da ceva explicație. —

Matilda: Spunemî cel puțin care-ți e planul.

M. de Lery: Care mi-e planul copila mea, acea m'î este cu neputință ca seți spun. Voi vedea pute-l voi realiza: odată pentru tot deauma ai încredere în mine?

Matilda: Da, și pentru amorul lui mă încred în tótă lumea. —

M. de Lery: Inainte repede! (Se aude sunet de trăsura). —

Matilda: Acesta e el. Ii aud vócea prin curte.

M. de Lery: Dispari. Este scară pre din dos?

Matilda: Din fericire da Inse nice pieptănată nu sum. Nu va crede că am fost la bal.

M. de Lery: (Iși ia de pre cap ghirlanda și-o dă *Matildei*). Poftesce. Acuși pre drum îți vei togmi-o. (*Matilda* ese). —

Scena VII.

Madame de Lery (singură)

M. de Lery: Ingenunchiată! Ingenunchiată o atare femeia! Și domnul acela carele o respinge! O femeia de 20 ani, carea

e frumósă ca un inger și credincióasă ca un căne. Sermană copilă carea pentru acea te rogi ca bărbatul tēu să se îndure ați primi pungulița pregătita de tine în schimbu pentru presetul M-meii de Blainvillet! Ce mai val-vêrtegiu e și inima bărbatului! Pre sufletul meu, noi totuși prețuim mai mult decât ei. (Sede și ia o broșură de pe masă. Cu o minută mai târziu se aude bătând în ușă) Intră!

Scena VIII.

Madame de Lery, Chavigny. —

M. de Lery: (cetesce: cu fisonomia distrasă): bună séra D-le Cente! Poftesci tea?

Chavigny: Mulțemesce. Nu beu nice odată. (Sede și privesce în prejur). —

M. de Lery: Balul a fost frumos?

Chavigny: Printre ele. D-ta nu ai fost acolo?

M. de Lery: Intrebarea D-tale nu e chiar urbană. Nu, nu am fost acolo, inse am trimis pre *Matilda* pre carea D-ta cași când ai căuta-o cu ochii!

Chavigny: Mise pare că glumesci!

M. de Lery: Ce țise pare? Pardonéză că chiar cetese un tratat care este grozav de interesant. (Tăcere. *Chavigny* se pre-umblă agitat de colo până colo). —

Chavigny: Și *Matilda* în adevér acolo să fie la bal?

M. de Lery: In adevér acolo-i! poți vedea că o ascept.

Chavigny: Curios! adineori când i-ai făcut D-ta ofertul se mérgă, nu a voit.

M. de Lery: De atunci de bună samă și'a schimbat propusul. —

Chavigny: Și pentru ce nu a mers cu D-ta?

M. de Lery: Pentru că mie mia trecut pofta de bal.

Chavigny: *Matilda* așa dară a mers cu trăsura inchiată?

M. de Lery: Nu, iam împrumutato pre a mea. Cetitai D-ta acésta D-le *Chavigny*?

Chavigny: Ce e acea?

M. de Lery: *Revue des deux Mondes*; un tratat minumat de *M. de Sand* despre orangutanî. —

Chavigny: Acea...

M. de Lery: Despre orangutanî! Oh am greșit; nu ea l'a seris; însē e fórtē distrăgătoriu. —

Chavigny: Nu pot pricepe cum a putut ea merge la bal fără ca să mă incunoscintezze mai nainte și pre mine. Cel puțin așa fi însoțito. —

M. de Lery: Ți plac D-tale romanele M-meii de *Sand*?

Chavigny: Nu, de feliu nu. Inse dacă e acolo, cum să pôte că nu am allato acolo?

M. de Lery: Ce? Revisa? A fost aici deasupra.

Chavigny: D-ta mă batjocoresci.

M. de Lery: Nu e cu neputință: atárnă numai de la acea că despre ce e vorba.

Chavigny: Eu vorbesc despre nevasta mea.

M. de Lery: Ai lăsato în grija mea?

Chavigny: Ai drept; sum fórtē ridicul; merg îndată să-o caut. —

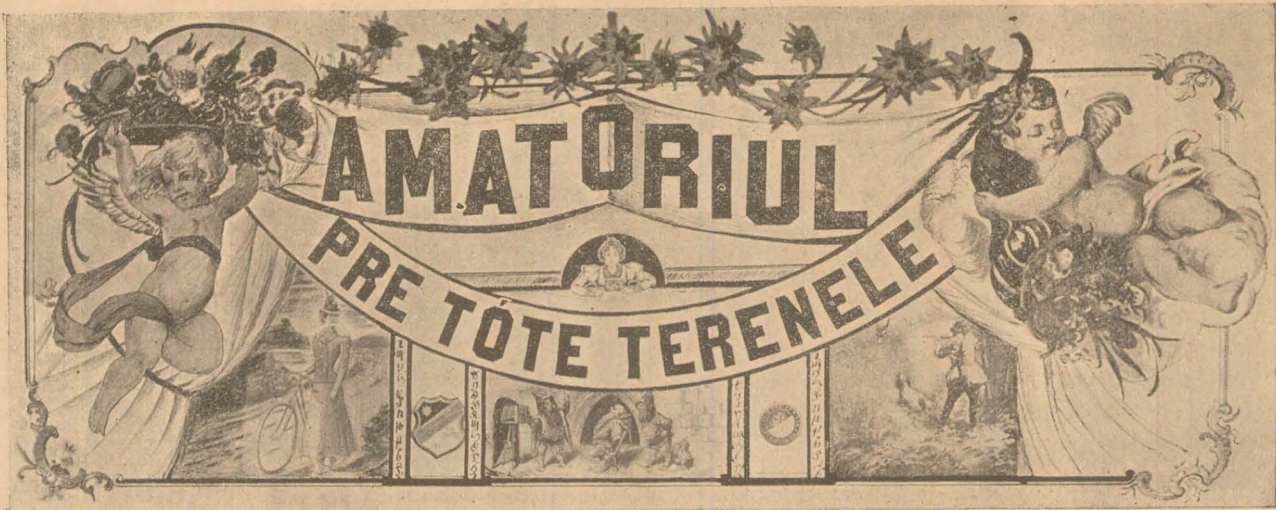
M. de Lery: Bah! In învâlmăsala acea, sciu că o vei afla?!

Chavigny: Drept; mai bine va fi să o ascept, o voiu ascepta-o. (Sede aprópe de cuptor). —

M. de Lery: (depune lectura): Scî D-le *Chavigny*, că D-ta prin purtarea D-tale mă aduci în uimire? Mie mise pare că așa fi auđit dela D-ta că *Matilda* se bucură de deplină libertate și pôte merge ori unde află de bine ca să mérgă.

(Va urma)

G. Nistor.

Pyro-technică.

Arta pyrotehnică, carea o voi descrie mai la vale amatorilor noștri, e una dintre cele mai vechi, e ușoră și frumoasă.

Țeranul nostru, când vrea să-și însemne vasele de lemn, mai cu samă munteni, inferbântă un cuiu mare de fer, și cu el ard în respectivul vas o literă, sau un semn. Iacă primele urme a pyrotehnicăi chiar în sinul poporului nostru. — Pre valea someșului nu odată am vădut însumi cofițe ornate cu ornamente *arsă*, motive românești. E deci chiar potrivit ca să ne ocupăm în câlva cu acăsta artă, ușor de executat și admirabilă în efect.

Leagănul pyrotehnicăi este Tirolul și primul care a dat renașterii acăsta artă casnică fu profesorul dela școlă de industrie din Innsbruck dl. *I. Tapper* ridicându-l la un grad care ați în Tirol formeză o parte isemnată a industriei ați lațită apröpe în tôte țerile.

A să ocupa cu pyrotehnică e un lucru ușor, atât mai vörtos ați, când avem modele desemnate gata, așa ne trebuie numai simplaminte să le decopiem pe lemn și să ne apucăm de ars. —

Arderea (să numim astfel executarea pyrotehnicăi) se face cu un aparat întocmit anume spre acest scop. *). Acăsta constă din o sticlă sau mai bine un vas de metal în care se află o sponghiă pre carea turnăm benzin. Acăsta sticlă e acoperită cu un capac din care conduc două tevi de gumi, una se finesce în un foiu, la capătul celealalte în un mănunchiu e înțepenit un cuiu de platină. Aprindind flacăra mititică, apăsând pre foișor inferbântăm respective ținem me:eu ferbinte cuiul de platină cu care apoi *ardem* figura desemnată pre lemn.

Cu mâna stingă apăsăm mereu, în temporitmic regulat pe foișor, (sau suflător) iar cu mâna dreaptă facem cu cuiul de platină trășurile prescrise de modelul desemnat. Cu cât facem — cu cuiul — o trășură mai încet; cu atâta mai afundă urmă va lăsa după sine *arsă*; cu cât apăsăm mai puțin, cu atât va fi linia mai fină și mai subțirică. —

Dacă am gătat cu conturile desemnului, ștrafăm părțile carî trebuie ștrafate iar dacă voim a-i da un aspect și mai pompos, atuncî colorim interspațurile.

*) Să pöte procura dela redacțiunea acăstei foi sau dela firma Bier et Schöll în Wien I. Bezirk, Tegetthoffstrasse nr. 9.

Lemnul cel mai bun de ars este acela, care e tare, are colöre frumösă și are puține noduri.

Lemn de corn, de căstanu sëlbatie, de pör, este förte acomodat pentru pyrotehnică. — Asemenea e förte acomodat lemnul de nuc, stejar și frasin, dar aici se recere paciintă mai mare căci procedura merge mai încetinel. —

Lucrarea arsă gata, să pöte — după cum am amintit — împodobi și cu colöri.

Colorirea să esecută fie cu colöri aquarel, fie cu colöri de oleu nuansele corepundetöre obiectului și desemnului respectiv. —

Colorile trebuie obduse förte subțirel, așa, că strafagiul pyrotehnic să deș umbritul necesar și numai acolo unde e ne apărat de lipsă, să mai obducem încă odată cu colöre spre a obținea un ton mai expresiv. Altcum (tot la firma amintită jos ați să află colöri numite „transparente” cu carî lucrul merge mult mai sigur și mult mai ușor. —

Dacă voim ca obiectul ars și colorat se-l scutim de prav, murdărie ecl. îl putem obduce cu firnis sau lustru.

Lustruirea o putem esecuta pre mai multe căi.

Sau le obducem cu un firnis de oleu (cu ajutoiul unei cărpă de lână möle), sau le obducem cu cutare lack gata sau în fine cu o soluțiune de ceară albă în terpentin. —

La obiectele lucrute în lemn alb, întrăbunțăm lack de aquarel) la cele lucrute în lemn întunecat firnis de oleu simplu.

Iacă pre scurt descrierea pyrotehnicăi, perfecționate, a cărei leagăn îl păstréză și acum apröpe fiecare popor cult și între dınsele, și poporul român.

Cörnele plugului, jugurile, statevele de țesut, cofițele de lemn ne arată că mai tot țeranul isteț e pyrotehnic în embrion.

Ar fi de recomandat ca învățatori noștri rurali să să intereseze de acăsta artă casnică, să adume motivele românești ale acăstei artă casnică și forând din ele un complex, o colecțiune, să le adunăm la un loc, să punem basă unui tesaur bogat.

Cu puțină, cu förte puțină ostenelă, cu interesare față de ce e bun folositor și instructiv, am putea face mult; dar numai toți la olaltă, ca albinele în coșnița lor.

M'aș bucura mult, dacă modesta mea notă ar afla resunețul dorit, ar ajunge în cutare port sigur și ar avea un rezultat favorabil.

I. Nițu Pop.

DE ALE POPORULUI.

—o—

„Bradul.“ *)

Cântec popular comunicat de D. S. Țigărcan.

Bradule Brăduțule.
 Cine-ți-a poruncit?
 De te-ai scoborit
 Tot din munte 'n munte
 Cu vârfu 'nainte
 Și din sat, în sat
 Cu vârfu lăsat.
 Cine-a pribegit
 La mine a venit
 Doi băeți din sat
 Cu capul legat.
 Cu pârul lăsat,
 Cu barde la briu,
 Cu săcuri pe mână,
 Cu merinți de-o lună;
 Ei mau înșelat
 Până m'au tăiat
 Că mă vor lua
 De pe loc petros

Și ei că m'or duce
 La loc mlăscinos,
 La lina fântână;
 Apa-să-i umbresc
 Să nu vescețesc: —
 Dar eu nam știut,
 Că pe mine m'or duce
 În mijloc de câmp
 La cap de voinic;...
 Vântul să nu bată
 Frunza mea să cadă
 Plóia se mă plóie
 Frunza să se móie
 Umbră să-i umbresc
 Să nu'l vescețesc!..

*) Acest cântec se cântă de obicei la mórtea băeților și fetelor tinere care mor înainte, de-a se căsători, ei se cântă când vin cu stégul din pădure.

La pian.

Cântecul soldatului.

— Din Bănat. —

Rosmarin verde crengos,
M'a făcut maica frumos
Némțului de bun folos.
Când fusei maici mai dulce,
M'a jurat némțul sub cruce;
Când fusei maici mai drag
M'a jurat némțul sub stég.
Și nimic nu m'a lăsat,
Până ce m'a scos din sat,
Căci cătană m'a luat
Și de tiner m'a jurat.
Jurământul este greu,
Asupra capului meu.
Când d'a casă am plecat,
Diua bună miam luat,
Dela frunzuce de fag,
Dela taica meu cel drag,
Dela firele de érbă,
Dela maica mea cea dragă,
Dela stele d'ângă lună,
Dela maica mea cea bună,
Dela némuri dimpreună.
Dela fir de bosioc,

Dela feciorii din joc,
Dela fir de romăniță
Dela dragile fetițe.
Și când din sat am eșit,
Cu mândra m'am divănit,
— Mândruliță draga mea,
Póte țiam făcut ceva.
Dar fă bine și mă iartă,
Că țiam fost eu bun odată,
Că trei ani e vreme lungă,
Póte focul se m'ajungă;
Ér când napoi vi veni,
Rău mândro oi bătrani,
Niméruí n'oi trébui.
Mândra din grai imi grăia
Și cu drag mă 'n brătoșă:
— Oh! iubite dragul meu,
Aducăte Dumneđeu,
Se fii negru ca rășina,
Mi fi drag ca inima,
Se fii negru ca pământul,
Mi fi drag ca sufletul.

Pétruț.

CRONICA.

Concertul tinerimei universitare din Cluj ținut în 9 Maiu 1901 a reușit preste așteptare de bine. —

Toaletele unei balerine. Frumósa Otero, vestita balerina spaniolă, s'a încurcat ăilele acestea într'un proces picant, din cauza că croitorul nu i-a gătit la timp o toaletă nouă, cu care avea să se presinte în Paris la o serată privată. Nefiindu-i gata toaleta comandată, sărăcuța Otero a fost silită se mérgă la serată într'o toaletă pe care o folosise odată. Așa o nenorocire însă Otero nu póte ierta, nici chiar croitorului său, și când la plată, a denegat solvirea toaletei negătate la timp. De aici procesul. De două orí au fost fixat termin de pertractare, dar balerina nu s'a prezentat, și astfel judele a pus un nou termin. Drept, că prezența părătului nu e tocmai de trebuință la pertractarea astorfel de procese, ér' judele totuși a pus termin nou, pentru-că în asemenea casuri de regulă ies la iveală dela-liurí picante din daraverile divelor, ér' judele încă e om și încă e francez! De altcum ca exemplu despre cât o costă pe Otero toaletele, dăm aci contul cu pricina: O haină de taffet rosa, pe câmp liberty cu broderie de flori 1400 franci; o mantelă mare din satin negru, cu decorație gayat 2000 franci; toaletă de serate, cu dantele albe 1600 franci; capison de catifea gal-bină cu decorație de rose 2000 franci; o haină de mătăsă-musalin, văpsită, 1000 franci; o toaletă albastră-palid, cu decorație de dantele de mătăsă 1000 franci; o mantilă din stofă ecru, cu dantele de Venetia 1000 franci; negligée rosa, cu dantele 450 franci; etc. De tot 27.605 franci. Otero achitat a contul afară de 900 franci pentru toaleta negătată la timp și această sumă de 900 franci forméză obiectul procesului.

(T. Pop.)

Faptă nobilă. D-l paroch gr. or. Constantin Cotișel din Certege și-a asigurat viața la banca „The Mutuală” pe suma de 10,000 cor. în favorul bisericeii gr. or. române din Certege. Faptă această nobilă se laudă de sine.

„Cronica” se va numi un nou diar politic cotidian, ce va

apare în Bacuresci la 2 Maiu v., în editura tipografiei Thoma Basiliescu. În politică „Cronica” va fi sfătuită de d-l deputat George Panu.

Maialul, junimei stud. dela gimnasiul sup. fund. Din Năséud se va ținea la 25 Maiu 1901. st. n. în grădina gimnasiului, eventuel în sala de gimnastică. Inceputul la 10 óre a. m. prețul de intrare 1 corónă de persónă.

Femei alegători. Nu e vorba de America, ci de Norvegia. Adelstingul din Cristiania a dat cu 68 voturi contra 17 dreptul de alegători comunali tuturor femeilor, cari plătesc dare după un venit propriu de cel puțin 300 coróne. (T.)

Societatea acad. social-literară „Romania Jună”, își sərbéză aniversarea de 30 de ani a înființării sale. Din incidentul acesta va ține o ședină festivă, Duminecă, în 19 Maiu st. n. în sala dela restaurant „Zum grünen Baum”, VII Marialhilferstrasse 56. Inceputul la órele 8 séra.

Ordinea de ăi: I Partea oficiósă: 1) Cuvént de deschidere 2) Discurs festiv, 3) Salutare óspeților. II Partea socială.

Deslegări de găciturí.

Deslegarea găciturii din nr. 8 a Rev. Ilustr.

Ochi dulci ce luciți tainic în rađe de iubire
Voi farmec al vieții a minții rătăcire
De-a fost prin voi so sufer de ce vă-am întâlnit
Tu inimă nebună o pentru ce am iubit?

Bine a deslegat această găcitură: dómnele și d-șórele Paulina Precup, Gyó-Békás; Aurelia Pop, Budapesta; Veturia Constantinescu, Bucuresci; Laura Popovici, Cernăuți; Cornelia D. Pop, Tohanul-vechiu; Maria Peri inv. Barna; precum și domni: Gavril Băranaiu, Valeasacă — Bucovina.

